

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Рада молодих учених та спеціалістів

ІСТОРІОГРАФІА

Матеріали Сімнадцятої наукової конференції
викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського

Одеса
2022

УДК 300.3+301+930.1; 911.3 (477.74).

Історіосфера. Матеріали Сімнадцятої наукової конференції викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. — Одеса : Ун-т Ушинського, 8–9 квітня 2022 р. — 93 с.

*Рекомендовано до друку
рішенням Вченої ради
Південноукраїнського національного
педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*

Протокол № 8 від 24 березня 2022 р.

ISBN 966-7965-01-5

© Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

Позиція авторів може не співпадати з думкою редакційної колегії.

Відповідальний редактор —
д. філос. н., проф. **Ю. А. Добролюбська**

Редакційна колегія:

- д. філос. н., проф. **Є. Р. Борінштейн** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **А. О. Добролюбський** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **С. В. Іванова** (Інститут археології НАН України);
д. іст. н., доц. **А. В. Красножон** (Ун-т Ушинського);
к. іст. н., доц. **О. Є. Ліхачова** (Ун-т Ушинського);
д. філос. н., доц. **В. В. Окорокова** (Ун-т Ушинського);
д. іст. н., проф. **В. А. Савченко** (Ун-т Ушинського);
д. філос. н., доц. **З. М. Атаманюк** (Ун-т Ушинського);
к. іст. н., доц. **О. М. Присяжнюк** (Ун-т Ушинського).

антропологічними традиціями інших країн. Відбувається все більша інтернаціоналізація теоретичних поглядів та практикованих форм досліджень. Французькі антрополози, незважаючи на багаторічну схильність до того, щоб залишатися в ареалі франкофонної наукової культури, все ширше публікуються в англomовних країнах та беруть участь у міжнародних мережах обміну науковою кореспонденцією.

1. Михель Д. В. Медицинская антропология: история развития дисциплины. Саратов: Изд-во «Техно-Декор», 2010. 84 с.
2. Михель Д. В. Медицинская антропология: исследуя опыт болезни и системы врачевания: монография. Саратов: Саратов. гос. техн. ун-т, 2015. 320 с.
3. Dressler W. Medical Anthropology: Toward a Third Moment in Social Science? *Medical Anthropology Quarterly*. 2001. Vol. 15 (4). P. 455–465.
4. Fainzang S. Lying, Secrecy and Power within the Doctor-Patient Relationship. *Anthropology & Medicine*. 2002. Vol. 9 (2). Special issue: «Towards a Medical Anthropology of Lying». P. 117–133.
5. Fainzang S. Religious-Cultural Attitudes to Prescriptions, Medicines and Doctors in France. *Culture, Medicine and Psychiatry*. 2005. Vol. 29 (4). P. 457–476.
6. Fainzang S. Medical Anthropology in France: A Healthy Discipline. *Medical Anthropology: Regional Perspectives and Shared Concerns*. Malden, Ma: Blackwell Publishing, 2007. P. 89–102.
7. Fassen D. *When Bodies Remember: Experiences and Politics of AIDS in South Africa*. Berkeley: University of California Press, 2007. 390 p.
8. Jaffré Y. Contributions of Social Anthropology to Malaria Control. *Encyclopedia of Infectious Diseases: Modern Methodologies*. New York: Wiley, 2008. P. 591–602.
9. Olivier de Sardan J.-P. Illness Entities in West Africa. *Anthropology and Medicine*. 1998. Vol. 5 (2). P. 193–217.

Битка В. В.

Наукова комунікація в сучасному суспільстві: стан та якість

З розвитком суспільства в історичному процесі еволюціонувала якість та кількість знань: від міфологічного пізнання світу до аналітичного підтвердження або спростування фактів на емпіричних та теоретичних рівнях. Сьогодні варто усвідомити, яке місце займає наука у функціонуванні суспільства в цілому та українського зокрема; а також, як сприймається вона масами. Дослідження орієнтоване на висвітлення сучасних тенденцій комунікації з науковими галузями не елітарних наукових кіл, а масою в прямому сенсі.

Загалом наука в сучасному розвиненому суспільстві виступає квінтесенцією соціальної культури. Наукові знання поєднані з усією наукою в загальному сенсі, що детермінує її розвиток соціокультурним контекстом. Тому, осмислюючи зміни та характерні новоутворення, що спостерігаються в структурі наукового знання на шляху масовізації, ми одночасно діагностуємо метаморфози всієї наукової галузі та всієї сучасної культури, що впливає й на суспільство загалом [1, с. 84]. Тобто, наука у своєму розвитку залежить від соціуму, а соціум у своєму розвитку залежить від науки.

Щоб наука дійсно була основною ідеєю в масовій культурі, необхідне надання інформації до тієї самої маси, що і називається науковою комунікацією [3, с. 63]. Формування моделі наукової комунікації — складний та довготривалий процес, ми згадаємо основні варіанти такої взаємодії в суспільстві. Головним чином і найпершим — це навчальні заклади, які надають соціуму можливість вивчати наукові ідеї та застосовувати їх на практиці. Якість цих знань в реальному вигляді не відповідає сучасному стану наукових здобутків. І це породжує деякі конфлікти суспільства з наукою у вигляді фейків, наукових міфів тощо; та в цілому недовіри до неї. Іншим варіантом такої взаємодії є популяризація науки через мас-медіа, що залежить в більшості від самих медіа, ніж від споживача цієї інформації. Складно сказати однозначно, який продукт ми отримуємо після такої комунікації і чи позитивно вона впливає на наукову свідомість суспільства. Такі тенденції, звісно ж, створюють певний прогрес в сприйнятті суспільством науки, але в цілому не на тому рівні, який необхідний для продуктивного функціонування соціуму.

Проблема таких наслідків наукової комунікації в тому, що більшість людей як суспільних одиниць не отримують достатню кількість інструментів для аналізу отриманих даних, вони отримують факти вже у готовому, проаналізованому вигляді. З іншого боку це породжує різноманітні загрози для розвитку суспільства загалом [4]. Наука в сьогоденні породжує парадигми, якими в більшості й керується суспільство, вона надає певний вектор розвитку. Але її неправильне тлумачення та хибний аналіз призводять до призупинення та обрання неправильного векторів дій машини соціуму, що й призводить до кризи.

Якщо ми досліджуємо український сегмент наукової комунікації, то здебільшого можемо говорити про таку взаємодію у закладах освіти на різних рівнях навчання, найчастіше у ЗВО; та у меншому відсотку в інтернет-порталах. Інтернет сьогодні виступає інститутом, який висвітлює актуальні наукові тенденції та розкриває науку в цілому. Він є доступним для маси та його контент, як правило, спрямований на отримання інформації у спрощеному та яскравому вигляді. Однак, і тут є свої проблеми у вигляді великої кількості фейків та дезінформації. Є й свої позитивні моменти, інтернет вчить суспільство перевіряти інформацію та надає йому ці інструменти. Найпопулярнішими на сьогодні в українському сегменті є науково-популярні сайти «Екологія життя», «Моя наука», «Science Ukraine» та інші [1]. Крім того в українського суспільства є доступ до наукових публікацій усіх країн світу.

Отже, наукова комунікація — це шлях для розвитку мислення організму суспільства. Сьогоднішній стан здебільшого перебуває на недостатньому рівні, адже продуктом такої комунікації все ще залишається факт, а не процес, готовий результат, а не інструменти для власного дослідження. Найчастіше, намагання популяризації та спрощення наукових знань для загалу призводить до неправильного трактування та неправильного розуміння. Загалом галузь наукової комунікації розвивається, хоча вона відстає від самої науки на декілька років і не може називатися актуальною, однак вона необхідна навіть у такому вигляді для формування наукової свідомості суспільства, зокрема й українського.

1. Дедушкіна А. В. Популяризація науки в сучасному українському інтернет-просторі. *Обрії друкарства*. 2015. № 1. С. 39–47.
2. Миронов В. В. Коммуникационное пространство как фактор трансформации современной культуры и философии. *Вопросы философии*. 2006. № 2. С. 37.
3. Наука и общество: Современные зарубежные исследования: Сб. обзоров и рефератов. Отв. ред. Гребенщикова Е. Г. Москва : ИНИОН РАН, 2018. 228 с.
4. Небольсина Е. В. Актуальные тенденции восприятия научных и экспертных знаний в обществе. *Социологическая наука и социальная практика*. 2018. Том. 6. № 4. С. 41–50.
5. Савин М. В. Массовизация науки в контексте современности: социокультурный аспект: диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук: 09.00.13. Нижний Новгород, 2015. 171 с.